 © Mariusz Formanowicz, 2009-2026

Kwiryn Fórmanowicz

Kwiryn Fórmanowicz (ur. 16 marca 1881 w Wielichowie, zm. 7 maja 1928 tamże) – powstaniec wielkopolski, trębacz pocztu dowódcy kompanii wielichowskiej.

Kwiryn Fórmanowicz

Był synem Karola Fórmanowicza i Praksedy z domu Petzold. Mając niecałe 20 lat wstąpił do Bractwa Kurkowego w Wielichowie (20.05.1902). Umiejętność strzelania z broni palnej, której posiadanie było obowiązkiem członka Bractwa, okazała się niezwykle przydatna w walkach o wyzwolenie Wielkopolski[1]. Był jednym z organizatorów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" w Wielichowie. Na zebraniu organizacyjnym, które odbyło się w lokalu matki Kwiryna 2 października 1902 roku, powierzono mu funkcję zastępcy sekretarza[2].

4 stycznia 1918 roku wstąpił do V drużyny powstańczej, organizowanej w Wielichowie w dniach od 8 grudnia 1918 do 5 stycznia 1919 roku. W stopniu szeregowca został trębaczem pocztu dowódcy kompanii Kazimierza Szczęśniaka. Przeszedł cały szlak bojowy kompanii wielichowskiej, począwszy od Rakoniewic i Wolsztyn, po Kopanicę i Babimost. Podczas bitwy pod Kargową 12 lutego 1919 trafił do niewoli niemieckiej. Został osadzony w obozie jenieckim w Havelbergu (Hawelin)[3,4,5].

Kwiryn Fórmanowicz został zweryfikowany i ujęty w spisie powstańców wielkopolskich przechowywanym w Archiwum Państwowym w Poznaniu[6]. Uwzględniony także w imiennym spisie powstańców frontu zachodniego[7]. Wymieniony w monografii 61 Pułku Piechoty[8].

Dane personalne Kwiryna (data i miejsce urodzenia oraz dzień i miejsce wzięcia do niewoli) podane zostały w innym źródle. Mylnie podano jednak imię powstańca: „Lucjan". Błąd ten nosi znamiona pomyłki drukarskiej[9].

Ożenił się z Józefą Nowicką. Z tego związku urodziło się pięcioro dzieci: Pelagia (1905), Seweryna (1906), Eleonora (1909), Tadeusz (1911) i Bonawentura (1914). Kwiryn Fórmanowicz zmarł 7 maja 1928 roku w Wielichowie. Na tamtejszym cmentarzu został pochowany.

Przypisy

[1] P. Jakuboszczak, *Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Wielichowie 1761 – 1950*, Wrocław: 2005, s. 133
[2] P. Jakuboszczak. *Działalność patriotyczno-niepodległościowa mieszkańców Wielichowa w latach 1900-1945*, Grodzisk Wielkopolski 1998, s. 99.
[3] R. Zieliński, *Powstanie Wielkopolskie 1918-1919*. Warszawa 1968.
[4] B. Mizerka, *Stefania Fórmanowicz (1909-1980)*, Kościan 1985, s. 15 i 16.
[5] T. Jabłoński, *Materiały do historii Powstania Wielkopolskiego 1918/19*. T. 1, 1, Poznań: 1938.
[6] APP; Związek Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu, Spis zweryfikowanych, Zespół 53/884/0.
[7] *Fórmanowicz Kwiryn ur. 16.03.1881*, APP; Imienny spis powstańców frontu zachodniego. Zespół 53/884/0/1/42.
[8] A. Biskupski, *Historja 61 Pułku Piechoty Wielkopolskiej (7 Pułku Strzelców Wlkp.)* T 1, Bydgoszcz 1925, s. XIV.
[9] B. Woszczyński (red.), *Wojskowe aspekty Powstania Wielkopolskiego 1918-1919*, Poznań 1985, s. 314.